

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/578/2017.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.275/2016/10. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Pfv.II.20.275/2016/10. számú ítélete, a Szombathelyi Törvényszék 6.Pf.20.819/2015/7/I. számú ítélete, valamint a Szombathelyi Járásbíróság 18.P.20.727/2013/79. számú ítélete ellen, azok alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal.
- [2] 1.1. Az indítványozó perbeli felperes és a II. rendű alperes testvérek, az I. rendű alperes pedig az édesanyjuk volt, aki a per folyamán elhunyt. Az I. rendű alperes tulajdonában volt egy ház és résztulajdonát képezte egy lakás, valamint bankszámlával is rendelkezett. Az I. rendű alperes a Parkinson-kór tüneteit mutatta, amelyek a normál életvitelét még nem akadályozták, de esetében a feledékenység és a megjegyző emlékezet zavara súlyos fokú volt.
- [3] A II. rendű alperes mint ajándékozó és az I. rendű alperes mint megajándékozott között 2011. szeptember 20. napján ajándékozási szerződés jött létre, amelyben a II. rendű alperes a lakásingatlan $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányadát I. rendű alperesnek ajándékozta azzal a szándékkal, hogy a jövőben a megajándékozott a lakásingatlan $\frac{3}{4}$ tulajdoni hányadáról végrendelkezhesen.
- [4] 2012. március 21. napján az I. rendű alperes közjegyző előtt végrendeletet tett, amely szerint a lakásingatlan $\frac{3}{4}$ tulajdoni hányadát a felperes, a ház 1/1 tulajdoni hányadát a II. rendű alperes örökli.
- [5] Az indítványozó meghatalmazással rendelkezett az I. rendű alperes bankszámlája felett. Az indítványozó több alkalommal összesen 4.600.000 forintot és 8.000 eurót

vett fel az I. rendű alperes bankszámláiról. Az I. rendű alperes úgy vélte, hogy akaratával ellentétesen történtek az előbbi pénzfelvételek, és ennek következtében az indítványozó bankszámla feletti rendelkezésre vonatkozó meghatalmazását visszavonta, és a II. rendű alperest hatalmazta meg a bankszámlával való rendelkezésre 2012. július 30-án.

- [6] 2012. augusztus 2-án ajándékozási szerződés jött létre az I. rendű alperes mint ajándékozó és a II. rendű alperes mint megajándékozott között a lakásingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadát, valamint a ház $\frac{1}{1}$ tulajdoni hányadát érintően. Ezt követően újabb ajándékozási szerződés jött létre az I. rendű alperes mint ajándékozó és az indítványozó mint megajándékozott között a lakásingatlan $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányadát, valamint a ház $\frac{2}{4}$ tulajdoni hányadát érintően.
- [7] Az indítványozó 2012. szeptember 7-én keresetet terjesztett elő az I. rendű alperes gondnokság alá helyezése iránt. A kirendelt szakértő véleménye szerint „az alperes szellemi leépülése miatt ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, teljes mértékben hiányzik, orvosiilag cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezése javasolt.” A járásbíróság az I. rendű alperest 2013. február 4-i ítéletével cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte. Az ügygondnok által előterjesztett fellebbezés folytán eljáró bíróságnak a járásbíróság ítéletét helyben hagyta 2013. május 14-i ítéletével. Az I. rendű alperes 2013. december 6-án elhunyt.
- [8] Az indítványozó ilyen előzményeket követően terjesztette elő keresetét az alperesek ellen kérve a bíróságtól elsődlegesen a 2012. augusztus 2. napján kelt ajándékozási szerződés semmisségének megállapítását és az eredeti állapot helyreállítását. A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, az I. rendű alperes ügygondnoka nem ellenezte a kereset teljesítését az I. rendű alperes érdekeit figyelembe véve. Az indítványozó álláspontja szerint az I. rendű alperes már 2012. augusztus 2. napján sem rendelkezett az ügyei önálló viteléhez szükséges belátási képességgel. Kereseti kérelme szerint a rendelkezésre álló orvosi iratok alapján egyértelműen megállapítható, hogy édesanyja, az I. rendű alperes belátási képessége 2012 februárjától teljesen hiányzott. Az indítványozó 2015. május 15-én benyújtott előkészítő iratában kiterjesztette keresetét, és a szerződést tévedés, illetve közös téves feltevés jogcímen is támadta. Az ajándékozási szerződés megkötésének indokaként a II. rendű alperes azt adta elő, hogy édesanyjuk, az I. rendű alperes szerint az indítványozó az I. rendű alperes bankszámlájáról jogosulatlanul vett fel pénzt. Ez azonban nem felelt meg a valóságnak az indítványozó szerint, mert őt a pénz felvételére maga az I. rendű alperes hatalmazta fel.
- [9] A járásbíróság a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozót terhelte annak bizonyítása, hogy az I. rendű alperesnek a szerződéskötés időszakában tartósan vagy a jognyilatkozata megtételekor átmenetileg az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége teljesen hiányzott és azért a szerződés semmis. Az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy az

indítványozó az elsődleges kereseti kérelme szerint a szerződés semmisségét nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani. A bíróság az indítványozó másodlagos kereseti kérelmét is elutasította, mivel a megtámadási határidőből kicsúszott, így keresetének érdemi elbírálása kizárt.

- [10] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró bíróság a járásbíróság ítéletét helybenhagyta. A bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást alapvetően helyesen állapította meg és érdemben helytálló volt az abból levont jogi következtetése is. Az indítványozó másodlagos kereseti kérelmével kapcsolatban a másodfokú bíróság rögzítette, hogy az indítványozó tévedés, illetve közös téves feltevés jogcímén érvényesítette igényét. Az indítványozó helytállóan mutatott rá arra, hogy az e jogcímre alapított követelés elévülését a bíróság hivatalból nem vehette volna figyelembe, és a megtámadási határidő elteltére a II. rendű alperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott. A másodfokú eljárásban azonban a II. rendű alperes már ezzel is érvelt, a megtámadási határidő elmulasztását kifogásként érvényesítette. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az indítványozó a megtámadási jogcímekre alapított másodlagos keresetét a törvényben előírt határidőn túl érvényesítette.
- [11] Az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és állapítsa meg az ajándékozási szerződés semmisségét, illetve érvénytelenségét és rendelkezzen az eredeti állapot helyreállításáról. A Kúria osztotta az első- és a másodfokú bíróságok érvelését és megállapításait, és az indítványozó érvelését tévesnek tartotta. Erre tekintettel a Kúria a bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.
- [12] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította, és előadta, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sértette az elsőfokú bíróság azon eljárása, amikor az indítványozó másodlagos kereseti kérelmével kapcsolatban a követelés elévülését a bíróság hivatalból vette figyelembe úgy, hogy a megtámadási határidő elteltére a II. rendű alperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott.
- [13] Az indítványozó álláspontja szerint mindhárom eljáró bíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sértő módon részrehajlóan járt el, amikor az I. rendű alperessel szemben folyamatban volt gondnokság alá helyezési per egyes iratait az ajándékozási szerződéssel kapcsolatos perben bizonyítékként felhasználták. Véleménye szerint erre csak azért kerülhetett sor, mert a gondnokság alá helyezési perben és az ajándékozási szerződéssel kapcsolatos, jelen eljárással érintett perben elsőfokon ugyanazon bíró, illetve másodfokon ugyanaz a tanácsvezető bíró járt el.
- [14] Az indítványozó sérelmezte azt is, hogy az ajándékozási szerződést készítő ügyvéd volt az I. rendű alperes ügygondnoka a gondnokság alá helyezési perben és ugyanő

volt az ajándékozási szerződéssel kapcsolatos perben a II. rendű alperes jogi képviselője.

- [15] Az indítványozó indítvány-kiegészítéseiben a fentiekben ismertetetteken túl előadta, hogy az is a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét jelenti, hogy a bíróságok a kirendelt szakértő véleményét aggálytalannak fogadták el az ezzel ellentétes megállapításokat tartalmazó magánszakvélemény ellenére.
- [16] Az indítványozó ilyen okok mentén kezdeményezte a kifogásolt ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és azok megsemmisítését.
- [17] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [18] Az indítvány határidőben érkezett, azt alkotmányjogi panasszal támadható bírói döntéssel szemben nyújtotta be az indítványozó. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az indítványozó érintettsége egyértelmű, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági eljárások felperese volt.
- [19] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [20] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában lényegében az eljáró bíróságok ténymegállapításainak és jogi értékeléseinek alkotmánybírósági felülvizsgálatát kezdeményezte, amikor a szakértői vélemények értékelését tartotta tévesnek, amiatt hogy az eljáró bíróságok azok mely elemeit tekintették relevánsnak, valamint akkor is, amikor tévesnek tartotta a bíróságok által tett megállapításokat az I. rendű alperes belátási képességével kapcsolatban.
- [21] Ugyancsak ebbe a körbe tartozik az indítványozónak az a kifogása, amely a gondnoksági per iratainak bizonyítékként való felhasználását sérelmezi az ajándékozási szerződés semmisségével kapcsolatos perben. Véleménye szerint erre csak azért kerülhetett sor, mert a gondnokság alá helyezési perben és az ajándékozási szerződéssel kapcsolatos, jelen eljárással érintett perben elsőfokon ugyanazon bíró, illetve másodfokon ugyanaz a tanácsvezető bíró járt el.
- [22] Az indítványozó szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sértette az elsőfokú bíróság azon eljárása, amikor az indítványozó másodlagos kereseti kérelmével kapcsolatban a követelés elévülését a bíróság hivatalból vette figyelembe úgy, hogy a megtámadási határidő elteltére a II. rendű alperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott. Az indítványozó másodlagos kereseti kérelmét az első- és a másodfokú bíróság is a megtámadási határidő elmulasztása miatt utasította el.
- [23] Az Alkotmánybíróság az indítványozó felsorolt kifogásaival összefüggésben hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, amely szerint tartózkodik annak

vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára, így a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megállapítására vagy a jogvitát lezáró határozat kizárólag szakjogi tartalmú kritikájára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}.

- [24] Az indítványozó sérelmezte azt is, hogy az ajándékozási szerződést előkészítő ügyvéd a gondnoksági perben az I. rendű alperes ügygondnokaként, az ajándékozási szerződés semmisége iránti perben pedig a II. rendű alperes jogi képviselőjeként járt el. Ez azonban jelen ügyben elsősorban ügyvédi etikai és nem alkotmányossági kérdésnek tekinthető.
- [25] A benyújtott alkotmányjogi panasz tehát az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt jogok sérelmével összefüggően valójában az ügyben meghozott, az indítványozó számára kedvezőtlen bírósági döntések kritikája, amely nem vet fel alkotmányossági kérdést. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói jogalkalmazás helyességét, valamint a bíróságok döntését vitatta. Az indítványozó az ítéletek vizsgálatát tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy a tényállás megállapítása, valamint a tények értékelése, és az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság.
- [26] Az indítvány tehát nem tartalmaz olyan elemet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [27] Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította

Budapest, 2017. július 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró